

Główny Urząd Miar

<https://www.gum.gov.pl/pl/aktualnosc/zagadnienia-dotyczace-p/czynnosci-wykonywane-po/2294,Czynnosci-wykonywane-podczas-legalizacji-pierwotnej-i-ponownej.html>
2022-08-18, 01:16

Czynności wykonywane podczas legalizacji pierwotnej i ponownej

Autor : Andrzej Czechowski
Opublikowane przez : Adam Żeberkiewicz

W celu zapewnienia spełnienia wymagań przez każdy egzemplarz przyrządu do pomiaru prędkości pojazdów w kontroli ruchu drogowego, po wydaniu decyzji zatwierdzenia typu, a przed wprowadzeniem go obrotu lub użytkowania, dokonywana jest przez administrację miar jego legalizacja pierwotna, a następnie raz do roku - legalizacja ponowna, w myśl ustawy - Prawo o miarach i zgodnie z rozporządzeniami ministra właściwego do spraw gospodarki, wydanymi na jej podstawie.

Zgodnie z art. 4 pkt 13 ustawy - Prawo o miarach, legalizacja jest zespołem czynności obejmujących sprawdzenie i stwierdzenie w drodze decyzji, poświadczonej wyłącznie dowodem legalizacji, że przyrząd pomiarowy spełnia wymagania. Obecnie legalizacja przyrządów do pomiaru prędkości pojazdów w kontroli ruchu drogowego dokonywana jest przez organy administracji miar zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 kwietnia 2017 r. w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 759) oraz zgodnie ze szczegółowym zakresem sprawdzeń wykonywanych podczas legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej, określonym odpowiednio w § 29 i § 30 rozporządzenia z dnia 17 lutego 2014 r. ze zm. W związku z tym podczas:

- legalizacji pierwotnej sprawdzane jest, czy przyrząd:

jest zgodny z zatwierdzonym typem w zakresie konstrukcji i wykonania przyrządu oraz materiałów, z których przyrząd jest wykonany,

jest kompletny i nieuszkodzony,

ma wersję i wartość sumy kontrolnej oprogramowania zgodne z decyzją zatwierdzenia typu (o ile te informacje są w niej określone),

ma wymagane oznaczenia,

jest przystosowany do nałożenia cech zabezpieczających i do właściwej instalacji i właściwego ustawienia w warunkach użytkowania przyrządu,

wartości błędów wskazań przyrządu dla pomiaru wykonywanego w warunkach znamionowych użytkowania dla co najmniej 10 pomiarów różnych prędkości w zakresie pomiarowym przyrządu dla każdego mierzonego kierunku ruchu pojazdów nie przekraczają wartości błędów granicznych dopuszczalnych określonych w § 21 pkt 2 rozporządzenia z

dnia 17 lutego 2014 r. ze zm.,

czy wartości błędów wskazań przyrządu dla pomiaru wykonywanego w laboratorium, nie przekraczają wartości błędów granicznych dopuszczalnych (w całym zakresie pomiarowym) określonych w § 21 pkt 1 ww. rozporządzenia z dnia 17 lutego 2014 r.

- legalizacji ponownej sprawdzane jest, czy przyrząd:

jest kompletny i nieuszkodzony,

ma wymagane oznaczenia,

posiada wersję i wartość sumy kontrolnej oprogramowania zgodne z decyzją zatwierdzenia typu (o ile te informacje są w niej określone),

wartości błędów wskazań przyrządu dla pomiaru wykonywanego w warunkach znamionowych użytkowania dla co najmniej 10 pomiarów różnych prędkości w zakresie pomiarowym przyrządu dla każdego mierzonego kierunku ruchu pojazdów nie przekraczają wartości błędów granicznych dopuszczalnych określonych w § 21 pkt 2 rozporządzenia z dnia 17 lutego 2014 r., przy czym jeśli te pomiary są wykonywane w miejscu użytkowania przy użyciu urządzenia symulującego prędkość, to wartości błędów granicznych dopuszczalnych są określone w § 21 pkt 1 rozporządzenia z dnia 17 lutego 2014 r.

Z czynności przeprowadzonych podczas legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej każdego egzemplarza przyrządu pomiarowego sporządza się protokół, zawierający wyniki wszystkich ww. punktów sprawdzenia przyrządu. Pozytywny wynik przeprowadzonych sprawdzeń organ administracji miar poświadcza dowodem legalizacji w postaci świadectwa legalizacji oraz nakłada cechy zabezpieczające na przyrząd w liczbie i w miejscach wskazanych w decyzji zatwierdzenia typu.

Przyrządy pomiarowe mogą być nadal poddawane legalizacji ponownej, nawet gdy decyzja zatwierdzenia typu utraciła ważność, jak i w przypadku, gdy świadectwo poprzedniej legalizacji utraciło już ważność na skutek ww. przyczyn (art. 8n ust. 4 ustawy - Prawo o miarach).

1. Błędy pomiarów

Zgodnie z § 21 pkt 1 rozporządzenia z dnia 17 lutego 2014 r. wartości błędów granicznych dopuszczalnych przyrządu podczas badań w laboratorium wynoszą:

a) ± 1 km/h – dla prędkości do 100 km/h,

b) ± 1 % wartości mierzonej – dla prędkości powyżej 100 km/h.

Zgodnie z § 21 pkt 2 tego rozporządzenia wartości błędów granicznych dopuszczalnych przyrządu podczas badań i sprawdzeń poza laboratorium wynoszą:

a) ± 3 km/h – dla prędkości do 100 km/h,

b) ± 3 % wartości mierzonej – dla prędkości powyżej 100 km/h.

Wartości błędów granicznych dopuszczalnych w rozporządzeniu z dnia 17 lutego 2014 r. są analogiczne do określonych w rozporządzeniu z dnia 9 listopada 2007 r., rozporządzeniu z dnia 20 stycznia 2004 r. oraz załącznikach do zarządzenia nr 34 Prezesa GUM z dnia 19 grudnia 1994 r. i do zarządzenia nr 76 Prezesa GUM z dnia 30 maja 1996 r.

Należy dodać, że ww. przepisy § 21 pkt 2 stosuje się do czynności wykonywanych przy zatwierdzeniu typu, legalizacji pierwotnej oraz legalizacji ponownej przyrządów do pomiaru prędkości pojazdów w kontroli ruchu drogowego, a nie do czynności wykonywanych przez użytkowników tych przyrządów pomiarowych. Zatem wskazanie przyrządu do pomiaru prędkości pojazdów w kontroli ruchu drogowego użytkowanego z aktualnym świadectwem legalizacji i zgodnie z warunkami właściwego stosowania, stanowi wynik pomiaru prędkości pojazdu, którego prędkość została zmierzona.

2. Sprawdzenie kompletności i wersji oprogramowania przyrządu pomiarowego

Sprawdzenie kompletności przyrządu pomiarowego przeprowadzane jest na podstawie decyzji zatwierdzenia typu. Natomiast w instrukcji obsługi przyrządu do pomiaru prędkości pojazdów w kontroli ruchu drogowego, określone są części składowe przyrządu pomiarowego. Jeżeli decyzja zatwierdzenia typu oraz instrukcja obsługi dopuszczają kompletacje wariantowe przyrządu (wersje wykonania), to w świadectwie legalizacji, w pozycji „przyrząd pomiarowy”, powinny być wyspecyfikowane elementy i urządzenia dodatkowe (w tym obudowy, maszty), o ile wchodziły w skład tej wersji wykonania legalizowanego egzemplarza przyrządu. Podczas legalizacji tego rodzaju przyrządów sprawdzana jest również zgodność wersji oprogramowania przyrządu i wartość jego sumy kontrolnej z danymi o oprogramowaniu określonymi w decyzji zatwierdzenia typu tego przyrządu pomiarowego. Istnieje jednak możliwość, że decyzja zatwierdzenia typu przyrządu pomiarowego nie będzie zawierała informacji dotyczącej wersji oprogramowania przyrządu i wartości jego sumy kontrolnej, jeśli przepisy obowiązujące podczas przeprowadzania procesu zatwierdzenia typu tego nie przewidywały. Dotyczy to przyrządów wydanych na podstawie przepisów obowiązujących przed 2007 r., które nie przewidywały takiego wymagania.

3. Wymagane oznaczenia na przyrządzie

Oznaczenia, które powinny być zamieszczone na przyrządzie do pomiaru prędkości pojazdów w kontroli ruchu drogowego w sposób czytelny, trwałe i nieusuwalny, określone zostały w § 18 ust. 1 rozporządzenia z dnia 17 lutego 2014 r. Są to:

- 1) nazwa lub znak producenta;
- 2) numer fabryczny (numer seryjny) i rok produkcji;
- 3) nadany znak zatwierdzenia typu;
- 4) na dodatkowej obudowie przyrządu, jeśli taka występuje, powinny być zamieszczone informacje identyfikujące tę obudowę, a więc: znak fabryczny i numer seryjny tej obudowy przyrządu oraz dane

identyfikujące jej producenta;

5) w przypadku prędkościomierza kontrolnego, który wykonuje pomiar prędkości pojazdu kontrolowanego na podstawie pomiaru prędkości pojazdu, w którym przyrząd ten jest zainstalowany, powinna być zamieszczona wartość stałej prędkościomierza (albo naklejona, albo wyświetlana na wyświetlaczu lub ekranie monitora przyrządu). Analogiczne wymaganie było określone we wcześniejszych przepisach.

Protokół z dokonanych sprawdzeń podczas legalizacji każdego egzemplarza przyrządu pomiarowego powinien zawierać wynik sprawdzenia tych oznaczeń.